

GUIA DOCENT
CURS 2019-20

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA

Dades de l'assignatura	
Nom	Història i Filosofia de l'art
Codi	221054
Titulació	Grau en Filosofia
Curs	Quart
Semestre	1,2
Crèdits ECTS	6
Caràcter	Obligatòria
Mòdul	Filosofia Pràctica
Universitat	Universitat Ramon Llull
Horari	Primer semestre: dilluns de 10,05 a 10,55h.; segon semestre: dilluns de 11,15 a 12,05h., dimarts de 11,15 a 12,05h.
Professor/s	Jaume Aymar i Ignasi Roviró
Descriptor	L'assignatura aconsegueix un doble objectiu: per un cantó, s'introdueix l'alumne en l'estudi de les obres d'art on es reflecteixen les grans qüestions que més han preocupat i ocupat als homes i dones al llarg de la història. No és un curs cronològic d'història de l'art, sinó que se segueixen uns ambients temàtics on l'especulació dels temes filosòfics es veu concretada en referents iconogràfics. Per l'altra cantó, s'analiza el pensament de les diverses escoles filosòfiques que, prenent com a punt de referència la filosofia de l'art de Hegel, tracen el camí d'aquesta disciplina al llarg dels segles XIX i XX.
Modalitat de impartició	Presencial
Llengua	Català

Docent	
Nom	Jaume Aymar i Ignasi Roviró
Departament	Filosofia i humanitats
Despatx	
e-mail	jaumeaymar@gmail.com i ignasiroviro@gmail.com
Telèfon	934534338
Horari de tutories	Dilluns de 9 a 10h.; martes de 10 a 11h.

DADES ESPECÍFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura
Aportació al perfil professional de la titulació
Aprofundir en la capacitat d'anàlisi i crítica dels textos i les problemàtiques que es susciten a l'entorn de l'art
Prerequisits
No es demana cap prerequisit

Competències - Objectius
Competències de l'assignatura
Competències Generals
CG1. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir coneixements generals bàsics sobre l'àrea d'estudi (filosofia i humanitats), partint de llibres de text avançats i incloent cada vegada més els grans clàssics i les monografies més importants. CG5. Que l'estudiant adquireixi una bona capacitat comprensiva en relació amb els textos d'alt nivell cultural. CG8. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats d'elaboració o de defensa d'arguments amb consciència crítica i autocrítica. CG11. Que l'estudiant adquireixi habilitats analítiques i sintètiques pel que fa a fenòmens culturals d'alta complexitat; això és: que aprengui a descompondre els problemes i les qüestions de manera adequada a la resolució, aprenent alhora a establir les connexions necessàries amb altres aspectes de la pròpia disciplina o amb altres disciplines. CG14. Que l'alumne sigui capaç de treballar en equip interdisciplinari, a nivell tant professional (docència, empresa cultural, etc.) com investigador. CG16. Que l'alumne sigui capaç de comunicar-se correctament de forma oral i escrita en català i en castellà, i que adquireixi una bona capacitat d'exposició i d'explicació, tant a nivell oral com escrit, per tal de dirigir-se tant a públics especialitzats com no especialitzats.
Competències Específiques (Mòdul: Filosofia pràctica)
CE1. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir les habilitats necessàries per a analitzar, comprendre i manejar sistemàticament la terminologia bàsica dels grans àmbits temàtics de la filosofia. CE2. Que l'alumne adquireixi habilitats d'argumentació específicament filosòfiques fonamentals sobre les qüestions que s'estudiaran en els diversos camps temàtics de la filosofia, detectant problemes i apories, i sabent posicionar-se personalment de forma reflexionada, crítica, flexible i respectuosa amb les altres opinions. CE3. Que l'alumne adquireixi les habilitats necessàries per a poder usar correctament els principis hermenèutics en les seves pròpies aproximacions als textos i als problemes filosòfics. CE10. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir nocions fonamentals sobre la història de l'art en les seves diferents èpoques, els canvis conceptuals i estilístics esdevinguts al llarg del temps i les reflexions estètiques a les que tots aquests elements han donat lloc.

BLOCS TEMÀTICS I CONTINGUTS

Continguts – Unitats Temàtiques
UNITAT 1:
Tema 1: La filosofia de la imatge
1.1 El llenguatge de les pedres V. CIRLOT (1955). 1.2 La proporció àurea i la natura P. HEMENWAY . 1.3 Arquitectura i filosofia.

UNITAT 2:
Tema 2: Proporció i perspectiva
2.1 El codi secret.
2.2 La perspectiva invertida segons P. Florensky (1882-1937).
UNITAT 3
Tema 3: L'art com a autoexpressió
3.1 L'art, via de coneixement.
3.2 El rol de l'artista.
UNITAT 4
Tema 4: L'art via de coneixement
4.1 Art i silenci.
4.2 El retrat i l'autoretrat.
4.3 Els cenacles artístics.
4.4 Art i transdisciplinarietat.
UNITAT 5
Tema 5: El dolor i les seves respostes
5.1 L'art com a lenitiu de la sofrència.
5.2 Art i teràpia.
UNITAT 6
Tema 6: Art i joc
6.1 L' <i>homo ludens</i> de J. Huizinga .
6.2 Art i alegria de viure.
UNITAT 7:
Tema 7: La progressiva interiorització de la mort
7.1 Les danses de la mort.
7.2 Art funerari a orient i occident.
UNITAT 8
Tema 8: L'espiritual en l'art
8.1. W. Kandinsky (1866-1944).
UNITAT 9
Tema 9: La imatge de Déu al llarg de la història
9.1 L'ull interior: De la mística al surrealisme. V. Cirlot (1955).
9.2 La proporció àurea en la mística P. Hemenway .
9.3 La imatge prohibida en A. BESANÇON .
UNITAT 10
Tema 10: L'art i mass media
10.1 Art i comunicació J. Derrida (1930-2004).
10.2 S. Dalí i la publicitat.
10.3 Art en l'era d'internet.
UNITAT 11
Tema 11: La filosofia de l'art segons Hegel i l'escola hegeliana
Hegel i <i>Les lliçons sobre l'estètica</i> . Els seguidors de l'estètica hegeliana: Th. Vischer.
UNITAT 12
Tema 12: . El positivisme en l'art: Taine (1828-1893)
El positivisme. La sobreestimació del medi: Taine (1828-1893). El concepte d'estil, la teoria del <i>milieu</i> , el geni. La sobreestimació de la tècnica: Semper (1803-1879). La síntesi de base naturalista i l'interès per la tècnica.
UNITAT 13
Tema 13: L'escola de l'Einfühlung

La influència kantiana. L'Einfühlung i la psicologia de l'estil. G. Th. Fechner (1801-1887), Th. Lipps (1851-1914), J. Volkelt (1848-1930) i Worringer (1881-1965). El sentiment vital. Abstracció i Einfühlung.
UNITAT 14
Tema 14: La reacció anti-hegeliana: els formalistes
La reacció antihegeliana: els formalistes. K. Fiedler (1841-1895), J.F. Herbart (1776-1846), R. Zimmermann (1824-1898), H. von Marées (1837-1887): peoners de la teoria de la <i>Reine Sichtbarkeit</i> i dels models formalistes. A. von Hildebrand (1847-1921), la doble visió: <i>Nachbild</i> i <i>Fernbild</i> . H. Wölfflin (1882-1945): les tres arrels i la relativitat de l'estil; els cinc parells d'universals en l'art. H. Focillon (1881-1943): la forma com a característica fonamental de l'art. B. Berenson (1865-1959): la forma és comunicació. R. Fry (1866-1934) i C. Bell (1881-1964).
UNITAT 15
Tema 15: La reacció anti-positivista: l'escola de Viena
La reacció antipositivista: L'escola de Viena J. Burckhard (1818-1897), M. Dvůrak (1874-1923), A. Riegl (1858-1905).
UNITAT 16
Tema 16: La iconologia
La iconologia. La teoria del símbol i la iconologia. A. Warburg (1866-1929) i la formulació del mètode. E. Panofsky (1892-1968): el relativisme cultural; iconografia i iconologia. E. Gombrich (1909): la interpretació dels símbols, iconologia i psicoanàlisi.
UNITAT 17
Tema 17: La sociologia de l'art
La sociologia de l'art. A. Hauser (1892-1978): art, procés social i ideologia de classes. Altres autors: F. Antal (1887-1954), P. Francastel (1900-1969). La sociologia marxista de l'art
UNITAT 18
Tema 18: La fenomenologia i l'existencialisme: Heidegger i Sartre
Fenomenologia i existencialisme: M. Heidegger (1888-1976) i J.P. Sartre (1905-1980). L'origen de l'obra d'art. Què és la literatura?

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura
Metodologia Presencial
<ul style="list-style-type: none"> - exposició del professor - exposició de l'estudiant - debats - examen final (escrit) Ensenyament-aprenentatge dirigit: <ul style="list-style-type: none"> - lectures orientades. - tutories individuals. - treball escrit individual i exposició a l'aula. Ensenyament-aprenentatge autònom: <ul style="list-style-type: none"> - lectures complementàries proposades pel professor. - estudi personal. - cerca d'informació i materials.

RESUM D'HORES DE TREBALL DE L'ALUMNAT			
MODALITAT PRESENCIAL			
Treball a l'aula		Treball o activitats fora de l'aula	
Classes magistrals	Examen	Tutories personalitzades i col·lectives	Treball personal
50	10	15	75
CRÈDITS ECTS: 6			150

AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

MODALITAT PRESENCIAL		
ACTIVITATS D'AVAUACIÓ	CRITERIS	PES
Treball de lectura comprensiva dels temes i lectures proposades pel professor	Subratllar les idees claus, relacionar-les amb les temàtiques d'altres autors. Comprensió analítica i sintètica	80
Intervencions i exposicions a classe	Aportacions que facin avançar i aprofundir en la temàtica exposada o general del curs. Es valorarà també aquelles aportacions que connectin amb temes generals i específics de la filosofia i que siguin objecte de la formació acadèmica	20

*Per a poder realitzar la prova escrita tant de la convocatòria ordinària com extraordinària cal haver realitzat la resta d'activitats que són objecte d'avaluació.

CONVOCATÒRIA EXTRAORDINÀRIA (PRESENCIAL):

Els criteris d'avaluació són els mateixos que en la convocatòria ordinària, per la qual cosa cal aportar totes les activitats d'avaluació considerades en el curs. Es guardaran les notes de les activitats realitzades, a l'espera de que es realitzin les activitats pendents. En aquesta avaluació s'aplicaran els mateixos criteris de ponderació que en l'avaluació ordinària.

BIBLIOGRAFIA

Bibliografia Bàsica
CIRLOT, V., <i>La visión abierta. Del mito del grial al Surrealismo</i> . El Árbol del Paraíso, Siruela, 2010.
FLORENSKY, P. <i>La perspectiva invertida</i> . Madrid, Siruela, 2005.
HEGEL, G. W. F., <i>Lecciones de Estética</i> , Madrid, Akal, 1989.
HEMENWAY, P. <i>El código secreto. La misteriosa fórmula que rige el arte, la naturaleza y la ciencia</i> . Köln, 2008.
MORPURGO-TAGLIABUE, G., <i>La estética contemporánea</i> , Buenos Aires, Losada, 1971.
PLAZAOLA, J., <i>Introducción a la estética</i> , Universidad de Deusto, 1991.
Bibliografia Complementària
CIRLOT, J. E., <i>Diccionario de símbolos</i> , Barcelona, 1958.
HEIDEGGER, M., "L'origen de l'obra d'art", en el vol. <i>Fites</i> , Barna, Laia, 1989.

HILDEBRAND, A. van, *El problema de la forma en la obra de arte*, Madrid, Visor, 1988.
JIMÉNEZ LOZANO, J., *Los ojos del icono*, Caja Ahorros Salamanca, 1988.
MENÉNDEZ PELAYO, M., *Historia de las ideas estéticas en España*, 1912.
MIRALLES, F., *Història de l'art català*, 8 vols., Barcelona, Ed. 62.
PANOFSKY, E., *La perspectiva com a forma simbòlica*, Barcelona, Ed. 62, 1987.
RESPINI, E (ed). *Art in the age of internet, 1989 to today*. Yale University Press, 2019.
SARTRE, J. P., *Escritos sobre literatura* (Situations I), Madrid, Alianza, 1985.
TAINÉ, H., *Filosofía del arte*, Madrid, Espasa, 1951.
WORRINGER, W., *Abstracció i empatia*, Barcelona, Ed. 62, 1987